

Частина XVIII

*Відпочинок
і відновлення сил*

Необхідність у відпочинку

Крайнощі в поглядах на відпочинок. Є люди з хворобливою уявою, для котрих релігія — тиран, що править ними залізним берлом. Вони постійно оплакують свою гріховність і зітхають з приводу уявного зла. В їхніх серцях немає любові; на обличчі — похмурий вираз. Вони крижаніють від невинного сміху молоді, вважають, що всякий відпочинок і розваги — гріх. Такі люди завжди намагаються бути суворими і вимогливими. Це — крайність. Інші постійно зайняті вигаданням все нових розваг і забав, які, мовляв, сприяють здоров'ю. Вони звикають до стану постійного збудження і без цього почуваються погано. Такі люди не є справжніми християнами. Вони впадають в іншу крайність. Принципи християнства відкривають для всіх людей джерело щастя, висоту, глибину, довжину і ширину якого неможливо виміряти¹.

Відновлення духовних і тілесних сил. Перевага й обов'язок християн полягає в тому, щоб за допомогою невинних розваг відновити свої духовні й тілесні сили з метою подальшого використання їх на славу Божу. Наше дозвілля не повинно проходити в беззмистовних, безглузких розвагах. Ми можемо провести його так, щоб

воно приносило користь, облагороджувало тих, з ким спілкуємося, допомагало впоратися з покладеними на нас християнськими обов'язками². Мені було показано, що народ, який святкує суботу, надто важко працює, не вносячи у свої заняття жодних перемін, позбавляючи себе відпочинку... Людям фізичної праці необхідна розрядка, але ще більше вона потрібна тим, котрі зайняті розумовою працею. Ані задля нашого спасіння, ані для слави Божої немає необхідності постійно та понад міру напружувати свій розум, навіть якщо йдеться про теми релігійного характеру³.

Велике значення у вирішенні питань відпочинку має місцезнаходження дому і школи. Це слід враховувати при виборі місця для дому або школи. Ті, для кого розумове і фізичне здоров'я дорожчі за гроші або вимоги та звичаї світу, повинні прагнути, аби їхні діти жили в оточенні природи, навчаючись від неї та відпочиваючи на її лоні⁴.

Відпочинок — необхідна умова ефективної праці. Час, проведений у фізичних заняттях, не витрачається даремно... Щоб усі органи тіла могли якнайкраще функціонувати, необхідні відповідні вправи. Коли мозок постійно працює, у той час як інші частини організму залишаються бездіяльними, втрачаються фізичні та розумові сили. Організм позбавлений здорового тону, мозок — сили й енергії, внаслідок чого виникає нездорове збудження⁵.

Старанно дотримуйтеся розпорядку дня, відводячи години для праці та сну; заплануйте час для відпочинку, дозвілля, для роздумів... Принципи стриманості мають набагато важливіше значення, ніж дехто собі уявляє⁶.

Студенти потребують відпочинку. Навчаючись, ви потребуєте певної розрядки. Мозок не можна постійно перевантажувати, бо цей делікатний «інструмент» може вийти з ладу. Як тіло, так і розум потребують вправ⁷.

Відпочинок і фізкультура будуть, звичайно, іноді порушувати звичний режим шкільних занять, але такі

перерви не стануть на заваді. Відновлення розумових і тілесних сил, виховання духу безкорисливості, спільність інтересів та дружнє спілкування, які зближують учня та вчителя, — час і зусилля, витрачені на це, окупляться сторицею.

Бурхлива енергія молодих, яка часто буває небезпечною, знайде благословенне застосування. Розум, зайнятий чимось добрим, буде захищеним від зла, а це надійніше, ніж незліченні обмеження закону та дисципліна⁸.

Службовці потребують відпочинку. Я бачила: мало хто має уявлення про постійну виснажливу працю службовців офісів. День у день, тиждень за тижнем вони працюють в одному й тому ж приміщенні, постійно напружуючи розумові сили; руйнується їхнє здоров'я та послаблюється опірність організму. З ними несподівано може статися лихо. Вони не безсмертні; і якщо не зробити якоїсь переміни, їхні сили вичерпаються і вони стануть непрацездатними.

Наші брати наділені цінними здібностями. Ми не можемо допустити, щоб вони зруйнували своє здоров'я, постійно перебуваючи в приміщенні та займаючись нескінченною працею... Їхнє життя майже позбавлене різноманітності; сумну переміну вносять лише хвороби, недуги. Раджу таким людям змінювати свій ритм життя, присвячуючи цілий день відпочинку із сім'єю, котра майже повністю позбавлена їхнього спілкування. Службовці не можуть залишити свою роботу, але повинні так організувати працю, щоби все-таки часом відпочивати від неї. Нехай така можливість буде в усіх.

Я бачила, що наші брати повинні вважати своїм релігійним обов'язком піклуватися про власне здоров'я і сили, дані їм Богом. Господь не вимагає, аби вони вже сьогодні ставали мучениками задля Його справи. Приносячи таку жертву, вони не отримають винагороди, тому що Бог не бажає їхньої смерті⁹.

Дозвілля: невинні та повчальні заняття. Існують види розваг, вельми корисні для душі й тіла. Людина, перебуваючи у світлі Божественних істин, якщо її розум вирізняється проникливістю, знайде чимало можливостей зробити свої розваги не лише невинними, а й повчальними. Відпочинок на свіжому повітрі, милування Божими справами в природі принесуть велику користь¹⁰.

Я вірю, Бог вимагає від нас завжди використовувати можливості з найбільшою віддачею навіть тоді, коли ми відновлюємо свої тілесні та духовні сили. Ми можемо зібратися разом, як сьогодні*, — і все це для слави Божої.

Ми можемо й повинні так організувати свій відпочинок, аби це допомагало нам успішніше справлятися зі своїми обов'язками і наш вплив ставав все благотворнішим для тих, з ким спілкуємося. Це передусім стосується таких нагод, як сьогоднішня, котра повинна привести всіх нас у добрий настрій. Ми повернемося додому, відпочивши тілом і душею, готові працювати з новими силами, надією та мужністю¹¹.

Бог закликає молодь. Бог запрошує всіх молодих: «Сину мій, віддай Мені своє серце, Я збережу його чистим, Я задовольню його бажання, і ти отримаєш справжнє щастя». Богові до вподоби дарувати молодим людям щастя, і тому Він хоче, аби вони присвятили Йому свої серця, тоді Богом дані здібності людського ества збережуться неушкодженими. Ми прийняли Божий дар — життя. Наші серця б'ються завдяки Йому; Він дає силу всім нашим здібностям. Невинні задоволення не опоганюють жодного з Божих дарів¹².

*Фрагмент з промови до віруючих (близько 200 осіб), які зібралися разом відпочити в Лейк-Годжік поблизу м. Баттл-Крік (штат Мічиган, травень 1890 р.) (*Упорядники*).

¹ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 565.

² Реформа здоров'я, липень 1871 р.

³ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 514.

⁴ Виховання, с. 211, 212.

⁵ Основи християнського виховання, с. 418.

⁶ Рукопис 60, 1894 р.

⁷ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 333.

⁸ Виховання, с. 213

⁹ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 515, 516.

¹⁰ Там же, т. 4, с. 653.

¹¹ Там же, т. 2, с. 586.

¹² Керівництво для молоді, 5 січня 1887 р.

Як розважатися?

Заміна гріховного невинним. Молодь не може бути такою ж урівноваженою та серйозною, як люди похилого віку; діти — такими ж розважливими, як їхні батьки. Засуджуючи гріховні розваги, до чого й покликані батьки, учителі та наставники молоді, вони повинні влаштовувати замість них невинні втіхи, які не справляють розтлінного впливу. Не зв'язуйте молодих жорстокими правилами й обмеженнями, щоб вони не почувалися скривдженими і не повстали проти них, звертаючи на дорогу нерозважливості та загибелі. Керуйте дітьми, виявляючи твердість, доброту й турботливість, спрямовуючи і контролюючи їхній розум і прагнення з такою лагідністю і любов'ю, аби вони зрозуміли: ви це робите задля їхнього добра¹.

Існують такі розваги, як танці, ігри в карти, шахи, шашки, котрих ми не схвалюємо, тому що Небеса осуджують їх. Ці розваги відчиняють двері перед великим злом. Вони за своєю природою не благочинні, а збуджуючі, викликають у деяких людей пристрасть до азартних ігор і марнотратності. Християни мали б осуджувати подібні ігри, а замість них пропонувати цілком

невинні розваги². Стримуючи дітей від світських задовольень, здатних зіпсувати й звести їх з правильного шляху; влаштовуйте для них невинні розваги, які принесуть їм задоволення, не наражаючи на небезпеку. Жодна Божа дитина не повинна зазнати сумного гіркого досвіду. Божественне повеління, Його обітниці свідчать про це. Дороги мудрості — *«то дороги приємності, всі стежки її — мир» (Прип.3:17)*³. Уникаючи всього фальшивого і штучного, відмовляючись від перегонів, гри в карти, лотереї, змагань за здобуття призу, вживання спиртних напоїв і тютюну, ми повинні звертатися до чистих, благородних джерел, які принесуть нам задоволення⁴.

Гімнастичний зал — місце, де можна корисно провести час. Гімнастичні вправи — це корисні заняття в багатьох школах, але якщо вони відбуваються без контролю й нагляду, то можуть призвести до зловживань. У гімнастичному залі юнаки, намагаючись продемонструвати свою силу й спритність, часто отримують травми на все життя.

Заняття в гімнастичному залі, як би добре вони не проводилися, усе ж не замінять відпочинку на свіжому повітрі, і наші школи повинні надавати для цього кращі можливості⁵.

Ігри з м'ячем: головні принципи, якими необхідно керуватися. Я не осуджую простих вправ та ігор з м'ячем, але й цими заняттями, якими б простими вони не були, можна зловживати. Мене завжди лякають наслідки, до яких майже неминуче призводить захоплення подібними розвагами. Це передусім витрати коштів, які потрібно було б віддати на те, щоб нести світло правди душам, котрі гинуть без Христа. Розваги і витрата грошей на самодогодження, що поступово призводить до самозвеличення, а також участь у подібних іграх з метою отримання задоволення не сприяють вдосконаленню християнського характеру.

Позиція коледжів з цього питання не користується схваленням Небес. Ці заняття не зміцнюють розум. Вони не облагороджують і не очищують характер. Небезпеки приховуються у звичках, заняттях та розвагах світу, і люди, беручи участь у них, стають настільки захопленими й засліпленими, що Небеса зараховують їх до розряду тих, хто більше полюбає задоволення, ніж Бога. Замість того щоб зміцнювати інтелект студентів, робити їх кращими християнами, які сумлінно виконували б свої християнські обов'язки, захоплення подібними іграми навіює думки, котрі відвертають увагу від науки...

Чи мають на меті такі ігри прославити Бога? Упевнена, що ні! Вони відволікають увагу від Божого шляху і Його наміру. У час випробування мислячі істоти відкидають об'явлення Божої волі, захоплюючись його умовиводами та вигадками людей — прибічників сатани, пройнявшись його духом... Господь, Бог Небес, не схвалює того, щоби в іграх, якими так захоплюються люди, вирували пристрасті в боротьбі за першість⁶.

Проблема багатьох спортивних ігор. Раджу учням займатися активними вправами. Якщо існує якесь зло, якого слід боятися понад усе, — то це неробство й нерозважливе проведення часу. І все ж призначення більшості спортивних ігор сповнює тривою тих, кому не байдужа доля молоді. Учителі стурбовані, зауважуючи вплив, який справляють такі заняття спортом на успіхи учня в школі, а також на його майбутню долю. Ігри забирають у нього надто багато часу, відволікають розум від навчання. Вони не готують юнацтво до практичної, серйозної діяльності в житті, не виховують добрих манер, благородства, справжньої мужності.

Такі найпопулярніші розваги, як футбол і бокс, стали школою жорстокості. Вони виховують ті самі якості, що й ігри в стародавньому Римі. Прагнення до першості, тор-

жество грубої сили, бездушне нехтування людським життям справляють на молодь страшний, деморалізуючий вплив.

Деякі спортивні ігри не є такими жорстокими, проте й вони небажані через те, що призводять до крайнощів. Такі ігри стимулюють потяг до задоволень й збуджуючих видовищ, викликаючи огиду до щоденної праці, формують схильність уникати обов'язків та відповідальності в повсякденному житті, не сприяють виробленню реального ставлення до життя, відбиваючи смак до його спокійних радостей. Таким чином відчиняються двері розпусти й беззаконня, що призводить до жахливих наслідків⁷.

Коли життя було простішим. У сиву давнину, коли люди жили під Божим управлінням, їхнє життя було простим. Вони перебували на лоні природи, діти працювали разом з батьками, пізнаючи красу і таємниці тієї скарбниці, якою є природа. Серед тиші ланів і лісів люди роздумували про великі істини, що передавалися з покоління в покоління як священна спадщина. Плодом такого виховання були сильні мужі.

Наше життя втратило свою початкову простоту; люди прямують шляхом виродження. Хоч ми не в змозі повністю повернутися до простих звичаїв давніх часів, проте можемо запозичити з них уроки для себе, які зроблять час нашого відпочинку тим, чим він має бути, — дійсним відновленням тілесних, духовних і душевних сил⁸.

Родинні прогулянки за місто. Нехай кілька родин, які проживають у місті або селищі, зберуться разом, залишивши всі свої заняття, що виснажують фізичні й розумові сили, і вирушать у сільську місцевість, на берег чудового озера чи до діброви, з якої відкривається мальовничий краєвид. Нехай візьмуть із собою просту, здорову їжу, найкраще фрукти й зернові, накриють стіл під тінню дерев або під небесним шатром. Поїздка, перебування на природі та краєвиди збуджуватимуть апетит; і вони зможуть насолоджуватися трапезою,

якій позаздрили б царі. У такі хвилини батьки й діти відпочинуть від усіх своїх турбот, роботи та проблем. Спілкуючись із дітьми, батьки й самі стануть, як діти, роблячи все можливе, аби принести їм задоволення. Нехай цілий день буде присвячений відпочинку. Рух на свіжому повітрі корисний для тих, хто працює в приміщенні й провадить сидячий спосіб життя. Вважайте своїм обов'язком влаштовувати такий відпочинок; ви нічого цим не втрачаєте, навпаки, лише виграєте. Потім повернетеся до своїх занять з новими силами, новим імпульсом до старанного виконання своїх обов'язків, краще підготовленими, щоб чинити опір хворобам⁹.

Знаходьте радість у красі природи. Не думайте, що Бог бажає позбавити нас усього, що може зробити щасливими. Він вимагає, аби ми залишили лише те, що не служить нам на добро і не приносить щастя.

Бог, Котрий насадив величні дерева з пишними кронами, Котрий створив для нас чудові, барвисті квіти, Чию майстерність зауважуємо в прекрасному царстві природи, не бажає зробити нас нещасними. Він не хоче, аби ми залишалися байдужими до всіх цих речей і не отримували від них задоволення. Божий намір полягає в тому, щоб ми насолоджувалися ними, стали щасливими, захоплюючись красою природи, яку Він створив¹⁰.

Користь від дружніх зустрічей. Зібрання для дружнього спілкування будуть вищою мірою корисними і повчальними, коли люди матимуть у своїх серцях палку любов до Бога, коли вони збиратимуться для того, аби роздумувати над Словом Божим і обговорити шляхи просування Його справи та служіння для добра ближніх. Коли Святий Дух перебуває на подібних зібраннях, коли не говориться і не робиться нічого такого, що могло б Його засмутити, то Бог буде вшанований, а люди, збираючись разом, відновлюють і зміцнюють свої сили¹¹.

Так проводьте свої товариські зустрічі й так поведіться на них, щоб, повернувшись додому, ви не відчували докорів сумління від того, що згрішили проти Бога або людини, і знали, що не завдали болю і шкоди нікому з тих, з ким спілкувалися, не справили на них згубного впливу¹².

Ісус тішився проявами невинної радості. Хоч Ісус осуджував самоогодження в усіх його формах, проте Він був товаришким. За Своєю вдачею Він приймав знаки гостинності від усіх верств людей, відвідуючи оселі багатих і бідних, учених і неосвічених; намагався звернути їхні думки від турбот щоденного життя до духовного, вічного. Він не схвалював легковажних розваг, і в Його поведінці не було й натяку на світську фривольність. Однак Ісуса тішили прояви невинної радості, і Його присутність на дружніх зібраннях свідчить про те, що Він схвалює подібні зустрічі. Юдейська весільна учта була важливою подією, і радість, пов'язана з нею, подобалася Сину Людському... У радощах, якими супроводжувалася весільна урочистість, Ісус вбачав радість того дня, коли Він приведе до Отчого дому Свою «наречену» і викуплені разом з Викупителем сядуть за весільною вечерею Агнця¹³.

Ісус — приклад у розмові й поведінці. Коли Ісус, здійснюючи Своє служіння, отримував запрошення на обід чи бенкет від фарисеїв або митників, Він приймав його... У таких випадках Христос уміло направляв розмови за столом і викладав присутнім чимало цінних уроків. Вони слухали Його; хіба ж не Він зціляв хворих, утішав зажурених, брав дітей на руки, щоб поблагословити їх? Митників і грішників Він також приваблював до Себе; як тільки Ісус починав говорити, вся їхня увага була прикута до Нього.

Христос навчав Своїх учнів, як їм належить поводитися в товаристві невіруючих, а також віруючих людей. На власному прикладі Він показав їм, що, відвідуючи громадські зібрання, вони не повинні хвилюватися про те, що мають сказати. Розмови Христа відрізнялися від

тих, які можна було почути на тогочасних учтах. Кожне сказане Ним слово було життєдайним запахом для Його слухачів, і ті слухали Його, затамувавши подих, ніби чекали почути саме ці слова¹⁴.

Про дружнє зібрання. Наприкінці моєї довгої подорожі на схід я прибула додому в Хілдсбург вчасно, у переддень Нового року. Зал коледжу був приготовлений для зібрання суботньої школи. Він був зі смаком прикрашений вінками кипарису, осіннім листям, гілками сосни та ялини, квітами; дзвіночок, оздоблений гілками вічнозелених дерев, звисав над арочним входом. Різдвяна ялинка була щедро прикрашена дарунками, призначеними для бідних... На цьому зібранні не було сказано або зроблено нічого такого, що могло б позбавити когось душевного спокою.

Деякі запитували мене: сестро Уайт, що ви про це думаєте? Чи не суперечить це нашій вірі? Я відповіла їм: «Це узгоджується з моєю вірою»¹⁵.

Завойовуйте серця молодих. Бог бажає, щоб кожна сім'я і громада справляла благочинний вплив на дітей, аби вберегти їх від спокусливих задоволень світу й сумнівного товариства. Учіться наворотати молодь до Ісуса¹⁶.

¹ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 335.

² Свідчення для Церкви, т. 1, с. 514.

³ Рев'ю енд Геральд, 29 січня 1884 р.

⁴ Особливе свідчення. Життя за принципом, с. 19, 20, 1898 р.

⁵ Виховання, с. 210.

⁶ Листки з блокнота, т. 1, № 30.

⁷ Виховання, с. 210, 211.

⁸ Там же, с. 211.

⁹ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 514, 515.

¹⁰ Рев'ю енд Геральд, 25 травня 1886 р.

¹¹ Керівництво для молоді, 4 лютого 1897 р.

¹² Поради вчителям, батькам і студентам, с. 337.

¹³ Христос — надія світу, с. 150, 151.

¹⁴ Служіння доброчинності, с. 287.

¹⁵ Рев'ю енд Геральд, 29 січня 1884 р.

¹⁶ Там же.

Відпочинок, який постійно приносить задоволення

Вправи розвивають м'язи, розум і характер. Вправи або ігри самі по собі не приносять максимальної користі. Звичайно, перебування на свіжому повітрі й тренування м'язів приносять певну користь. Але використайте ту саму енергію на виконання обов'язків — і користі від цього буде більше; з'явиться задоволення, бо такі заняття викликають у людини почуття власної корисності та заспокоюють сумління добре виконаним обов'язком¹.

У дітей і молоді викликайте бажання використовувати свої сили й енергію на те, щоб зробити щось потрібне для себе та інших. Заняття, які розвивають інтелект і характер, привчають руки до корисної праці й готують молодь нести свою частину життєвих тягарів, збагачують фізичною силою й оживляють усі здібності. Доброчинність, прагнення жити для добрих справ будуть винагороджені².

Відпочинок із зиском лише для себе не принесе дітям і молоді того великого благословення, яке може дати відпочинок з користю для інших. Молодь, яка за своєю природою сповнена ентузіазму і сприйнятлива, швидко відгукнеться на цю пропозицію³.

Приклад Ісуса. Життя Ісуса було життям старанності та працелюбства; Він виконував різноманітні обов'язки в міру Своїх фізичних сил. Виконуючи призначену роботу, Христос не мав часу для збуджуючих, беззмістовних розваг. Він не брав участі в тому, що могло звести Його в моральному відношенні або підірвати фізичні сили, але був навчений виконувати корисну працю й не втрачати стійкості під час труднощів.

У Своєму земному житті Христос був зразком для всіх людей; Він був слухняним помічником у сім'ї. Він вивчився ремесла теслі й працював власними руками в маленькій майстерні в Назареті...

Ось що говорить Біблія про Ісуса: *«Дитя зросло та зміцнялося духом, сповнюючись мудрістю, і благодать Божя була на Нім» (Луки 2:40)*. Праця в дитячі та юні роки сприяла розвиткові Його розуму і тіла. Він не витрачав Свої фізичні сили даремно, але знаходив для Себе такі заняття, які допомогли би зберегти ці сили і давали змогу виконувати будь-яку роботу якнайкраще. Він не хотів бути недосконалим, навіть працюючи зі столярним інструментом. Його робота була такою ж досконалою, як і Його характер. Своїм прикладом і повчанням Христос звеличив корисну працю⁵.

Чергування видів праці — теж відпочинок. Молоді люди повинні пам'ятати, що вони відповідальні за всі переваги, які мають, за використання свого часу й правильне застосування здібностей. Вони можуть запитати: хіба нам не можна розважатися і відпочивати? Невже ми маємо працювати й працювати в постійній одноманітності?

Переміна фізичної праці, яка вкрай виснажує сили, може бути потрібною на деякий час, аби потім люди знову могли займатися попередньою працею з більшою старанністю й успіхом. Пасивний відпочинок не принесе найкращих результатів там, де йдеться про фізичний стан людини. Навіть відчуваючи втому від певного виду

роботи, не витрачайте даремно дорогоцінних хвилин. Знайдіть для себе іншу працю, яка не настільки виснажує сили, але може стати благословенням для вашої матері чи сестер. Полегшуючи їхню працю і беручи на себе найважчі тягарі, які їм доводиться нести, ви отримаєте задоволення, в основі якого лежить християнський принцип і яке зробить вас по-справжньому щасливим; не буде витрачений даремно і час на потурання власним егоїстичним бажанням. Використовуйте свій час із користю і постійно відновлюйте сили внаслідок переміни в заняттях, аби кожна хвилина витраченого часу могла стати для когось добрим свідченням⁷. Дехто стверджує, що для збереження фізичного здоров'я людина повинна розважатися так, як їй підказує егоїстична природа. Звичайно, для найкращого фізичного розвитку необхідна зміна занять, бо це сприяє відновленню розумових і тілесних сил, але цього не можна досягти завдяки безглуздим розвагам і нехтуванню щоденними обов'язками, покладеними на молодь⁸.

Програма для студентів отримала Боже благословення. Навчайте молодь використовувати однаковою мірою як розумові, так і фізичні сили. Правильне їх застосування забезпечить широке та всебічне виховання й освіту.

Нам довелося чимало попрацювати в Австралії, щоб переконати в цьому і батьків, і дітей; але ми не шкодували своїх сил, поки вони не пересвідчилися в тому, що для досягнення найкращої освіти необхідно правильно розподіляти час навчання між засвоєнням теоретичних і здобуттям практичних знань.

Частину кожного дня студенти присвячували корисній праці; вони вчилися розчищати територію, обробляти землю і споруджувати будинки, використовуючи таким чином час, який міг би бути витрачений на ігри й пошуки розваг. Господь благословив студентів, які використовували свій час, щоб навчитися бути корисними⁹.

Бог передбачив корисні заняття, які зміцнюють здоров'я, а також роблять людей здатними допомагати собі та іншим¹⁰.

Замість того щоб проводити свій час лише в розвагах, краще підшукати собі корисні заняття¹¹.

Місіонерська праця — ідеальна діяльність. У нашому світі можна займатися багатьма корисними й необхідними справами, тоді розваги з метою отримання простого задоволення стануть майже зайвими. Мозок, кістки і м'язи зміцняться, якщо використовувати їх для добрих учинків, старанного обдумування і складання планів, що мають на меті розвивати розумові здібності, зміцнювати фізичне здоров'я і застосовувати на практиці дані Богом таланти — прославляти Його.

Наш обов'язок полягає в тому, щоб постійно заохочувати молодь чинити добро, використовуючи для цього тіло й розум, дані їм Богом, приносити користь іншим, полегшувати їхню працю, утішати зажурених, підбадьорювати розчарованих. Це відволікатиме увагу молоді від утіх і розваг, які часто позбавляють їх людської гідності і призводять до ганьби й сорому.

Господь бажає, щоб у юнаків і дівчат були високі помисли, аби вони шукали кращих, благородних шляхів реалізації себе¹³. Завдяки своїм фізичним і розумовим здібностям люди можуть знаходити шляхи та засоби здійснення роботи вищого ґатунку — місіонерської діяльності. Це зробить їх Божими співпрацівниками й допоможе приносити користь у цьому житті, виконувати роботу, котра є найсуттєвішою частиною у процесі виховання...

Хіба не такої праці повинна прагнути наша молодь, виконуючи її в душі Христа? Христос допоможе вам! Світогляд студентів стане ширшим, їхні уявлення й мислення не будуть обмеженими, вони будуть корисними для суспільства навіть у студентські роки. Руки, дані Богом, повинні чинити добро, причому з печаткою Небес, щоб наприкінці почути слова: «Гаразд, добрий і вірний слуго» (Матв.25:21)¹⁴.

Порада для непрацездатних. Мені було показано, що хворих необхідно заохочувати виходити зі своїх кімнат і проводити час на свіжому повітрі, доглядаючи за квітами або виконуючи легку приємну роботу. У такому разі вони перестануть замикатися в собі і думати лише про власні хвороби, що буде корисним для їхнього здоров'я. Хворим рекомендую вправи на свіжому повітрі — це необхідність, корисна та життєво важлива¹⁵.

Ми будемо радіти, слухаючи щасливий спів пташок і милуючись квітучими полями й садами. Ми можемо з цікавістю споглядати всі славні діла, які здійснила для нас щедра Божа рука. І, роздумуючи над цими численними проявами Його любові й ласки, забудемо про власні немочі, а будемо тішитися й співати в наших серцях Господеві¹⁶.

Протягом багатьох років мені час від часу було показано, що хворі повинні засвоїти істину про те, що для відновлення здоров'я їм не слід відмовлятися від фізичної праці. Інакше вони стають інертними, порушується кровообіг, а кров, що повільно рухається, усе більше знеочищується. У тих випадках, коли пацієнтові здається, нібито його фізичний стан гірший, ніж він є насправді, бездіяльність неминуче призведе до негативних наслідків. Добре продумана праця дасть хворому впевненість у тому, що він ще потрібний у цьому світі і може принести бодай невелику користь. Це викличе в нього почуття задоволеності, додасть мужності й сил, яких не отримати від умоглядних розваг¹⁷.

Бог подбав про те, щоб людина могла знайти справжнє задоволення. Бог потурбувався про те, щоб усі — багаті й бідні — могли знаходити задоволення, які приходять від чистих думок, безкорисливих вчинків, сказаних іншим людям слів співчуття і добрих вчинків. Той, хто звершує таке служіння, світить світлом Христа, проганяє морок журби з життя багатьох людей¹⁸.

¹ Основи християнського виховання, с. 418.

² Там же, с. 418, 419.

³ Виховання, с. 212.

⁴ Керівництво для молоді, 27 липня 1893 р.

⁵ Основи християнського виховання, с. 417, 418.

⁶ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 337.

⁷ Свідчення для Церкви, т. 3, с. 223.

⁸ Керівництво для молоді, 27 липня 1893 р.

⁹ Лист 84, 1909 р.

¹⁰ Рев'ю енд Геральд, 25 жовтня 1898 р.

¹¹ Брошура «Відпочинок», с. 47.

¹² Листки з блокнота. Виховання, № 6, с. 1.

¹³ Там же, с. 2.

¹⁴ Там же, с. 1-2.

¹⁵ Медичне служіння, с. 234.

¹⁶ Реформа здоров'я, липень 1971 р.

¹⁷ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 555.

¹⁸ Там же, т. 9, с. 57.

Як повинні відпочивати християни?

Християнський відпочинок на противагу світським розвагам. Існує розбіжність між відпочинком і розвагами. Відпочинок у повному значенні цього слова зміцнює та відбудовує. Відволікаючи від щоденних турбот і занять, відпочинок відновлює розумові та фізичні сили, робить нас здатними взятися з новою енергією за виконання серйозної життєвої праці.

Розваги — це пошук задоволень, і тут люди часто впадають у крайнощі. Розваги поглинають сили, які необхідні для виконання корисної праці, і таким чином стають перешкодою на шляху досягнення справжнього успіху в житті¹. Між товариством послідовників Христа, які збираються, щоб відпочити по-християнськи, та світськими компаніями, що прагнуть задоволення й розваг, існує суттєва відмінність. Замість молитви, розмов про Христа та бесід на інші святі теми, від світських людей можна почути безглуздий сміх і банальні розмови. Їхня

мета — весело провести час. Такі розваги починаються безрозсудністю і закінчуються — марнотою².

У розвагах, як і в інших справах, украй необхідно пам'ятати про стриманість. Добре поміркуйте над тим, який характер мають ваші розваги. Нехай кожна молода людина запитає себе: як впливатимуть такі розваги на мій фізичний, духовний і моральний стан? Чи не буду я настільки засліплений, що забуду про Бога? Чи не затьмарять ці розваги для мене Його славу?³

Правило, за допомогою якого можна визначити характер розваг. Ніколи не забувайте про те, що Ісус — Джерело радості. Його не тішить людське горе. Він бажає бачити людей щасливими.

Християнам доступно чимало джерел щастя, і вони можуть безпомилково визначити, які розваги є законними та добрими. Вони можуть брати участь у таких розвагах, які не розтлівають розум і душу, не викликають розчарування і не залишають після себе сумних споми-нів, від яких людина втрачає почуття власної гідності й бажання служити іншим. Якщо вони запросять із собою Ісуса і зберігатимуть молитовний дух, то перебуватимуть у повній безпеці⁴. Всяка розвага, в якій ви берете участь, прохаючи з вірою Божого благословення на неї, буде безпечною. Але розважання, яке робить вас нездатними до таємної молитви, молитовних роздумів або участі в загальній молитві, є справді небезпечним⁵.

Розваги, котрі роблять людину нездатною виконувати щоденні обов'язки. Ми належимо до такого класу людей, котрі вірять, що нашим привілеєм є щоденно прославляти Бога власним життям. Ми живемо в цьому світі не лише для того, щоб розважатися й шукати для себе задоволень. Ми перебуваємо в цьому світі для того, щоб приносити людям користь і бути благословенням для суспільства; і якщо ми дозволяємо низьким думкам опановувати нами,

що властиво багатьом з тих, кого приваблює марнота й безглуздя, то чи зможемо стати корисними для нашого роду й покоління? Як ми можемо стати благословенням для суспільства, в якому живемо? Ми не повинні з дитячою наївністю брати участь у таких розвагах, які зроблять нас нездатними сумлінно виконувати свої щоденні обов'язки⁶.

Не наражайте свою душу на небезпеку, задовольняючи будь-яке егоїстичне бажання; уникайте розваг, які настільки зачаровують вас, що звичайні життєві обов'язки починають видаватися нецікавими і несуттєвими. Потурання таким задоволенням призводить до того, що в розумі утверджуються хибні поняття, а сатана настільки спотворює наше мислення, що зло починає видаватися добром. Тоді всяке обмеження й покора батькам, яку виявляв Христос до Своїх земних батьків, будуть нестерпними⁷.

Небажані товариські зустрічі. Існує багато речей, які самі по собі є добрими, але сатана може настільки спотворити їх, що вони стануть пасткою для необачних⁸. Розваги, які переважно практикуються у світі, перешкоджають правильному розвитку розуму й характеру. Легковажні зв'язки, схильність до екстравагантності задовольняють, а часто й порочності, роблять життя гріховним. Батьки та вчителі можуть багато зробити, щоб замість подібних утіх запропонувати корисні та життєдайні розваги⁹.

У світі набули поширення товариські зустрічі, під час яких мають місце такі втіхи, які є ганьбою для наших закладів і Церкви. Людей заохочують хизуватися своїм одягом, зовнішністю, догоджати собі в усьому, закликають до бездумних веселощів і порожніх розмов. Сатану там приймають за почесного гостя, і він повністю опановує покровителями подібних розваг.

Мені була показана одна така компанія, де зібралися ті, котрі стверджували, нібито вірять в Істину. Хтось грав на музичному інструменті і лунав такий спів, який змусив плакати ангелів, присутніх у цьому залі. Там були веселощі,

лунав непристойний сміх, усі були сповнені ентузіазму та до деякої міри натхнення, але ця радість була такою, яку може викликати лише сатана. Подібного піднесення і збудження посоромиться кожний, хто любить Бога. Така обстановка заохочує присутніх до нечистих думок і вчинків. У мене є підстави припускати, що деякі з присутніх там пізніше розкаються у своїй ганебній поведінці.

Мені було показано чимало подібних сцен. Я бачила веселощі, розкішні вбрання і прикраси. Кожний присутній бажав справити блискуче враження на інших, усі були охоплені веселощами, лунали безглузді жарти, грубі, дешеві компліменти, гучний сміх. Сумління цих людей дрімало, у той час як розум перебував у стані нездорового збудження. Вони їли, пили й веселилися, забувши про Бога. Такі розваги приносили їм райську насолоду, а Небеса спостерігали за ними, бачили й чули усе¹⁰.

Зустрічі з метою розваг викликають замішання у вірі й невпевненість. Господь не бажає, щоб серця людей належали ще комусь. Він хоче, аби ми повністю належали Йому¹¹.

Серед популярних розваг мало таких, які б не наражали на небезпеку. Чимало популярних у сьогоdnішньому світі розваг, навіть тих, в яких беруть участь християни, призводять врешті-решт до тих самих наслідків, до яких призводили розваги язичників. Справді, залишилося дуже мало розваг, які сатана не використав би для того, щоб занепасти душі. Упродовж багатьох століть він використовує театральну драму, щоб збуджувати пристрасті й прославляти порок. Сатана використовує оперу з її прекрасними декораціями та чарівною музикою, маскаради, танці, гру в карти, руйнуючи бар'єри моральних принципів і відчиняючи двері перед чуттєвими насолодами. В утіхах, де виявляється людська пиха, де потурують пристрастям, де забувають про Бога та про інтереси вічності, присутній сатана; він сковує душу своїми кайданами¹².

Справжній християнин не побажає піти в таке місце розваг чи брати участь у таких утіхах, на які не зможе просити Божого благословення. Його не побачите в театрі, за більярдним столом, за грою в кеглі. Він не кружлятиме з іншими у вальсі, не прагнутиме жодної з тих п'яних насолод, від яких людина забуває про Христа.

Тим, хто виправдовує подібні розваги, ми відповідаємо: в Ім'я Ісуса з Назарета ми не можемо брати в них участі. Час, проведений у театрі або танцювальному залі, не принесе Божого благословення. Жодний християнин не бажав би, щоб смерть застала його саме в такому місці. Ніхто не хотів би перебувати там у день Приходу Христа¹³.

Театр — розсадник аморальності. Одним із найнебезпечніших місць, до яких люди вдаються в пошуках задоволень, є театр. Замість того аби бути школою високої моралі та доброчесності, як про це часто стверджують, він є справжнім розсадником аморальності. Театральні видовища сприяють зміцненню й укоріненню порочних звичок і гріховних нахилів. Низькопробні пісні, непристойні жести, вислови й пози справляють згубний вплив на людську уяву та призводять до морального падіння. Молода людина, часто відвідуючи такі видовища, зазнає морального занепаду. Ніщо в нашій країні не справляє такого сильного впливу, що призводить до порочної уяви, позбавляє релігійних почуттів і відбиває охоту до спокійних задоволень і тверезих реальностей життя, як театральні видовища. Потяг до них посилюється в міру того, як людина дозволяє собі відвідувати театр, подібно до того, як потяг до п'яних напоїв з'являється тоді, коли людина вживає їх. Отож, не відвідуйте театр, цирк та інші сумнівні місця розваг¹⁴.

Танці — школа порочності. У багатьох релігійних родин танці та гра в карти стали заняттями, що допомагають приємно провести час. При цьому висловлюється думка про те, що це спокійні домашні розваги, якими

можна безпечно насолоджуватися під наглядом батьків. Але таким чином прищеплюється любов до збуджуючих задоволень і те, що вдома видавалося невинним, незабаром стане небезпечним за його межами. Необхідно розібратися в тому, чи є щось добре в цих розвагах. Вони не дають ані сили для тіла, ані спокою для душі й духа. Вони не насаджують в душі благородних і святих почуттів, навпаки, знищують усякий стимул до серйозних роздумів і релігійного служіння. Щоправда, існує велика розбіжність між вишуканими прийомами, доступними еліті, та різношерстим товариством зі сумнівною мораллю, яке збирається в дешевих танцювальних залах. Однак і перші, і другі — це дорога, яка провадить до розпусти¹⁵.

Танок Давида — не аргумент. Танок, що виконував Давид у благоговійній радості перед Богом, деякі любителі задоволень використовують як аргумент на захист сучасних модних танців, проте для цього немає жодних підстав. У наш час танці асоціюються з нерозважливістю і нічними гулянками. Здоров'я і мораль приносяться в жертву насолоді. Постійні відвідувачі танцювальних залів не думають про Бога і не віддають Йому шани; молитва або пісня хвали могли би видатися недоречними в такому місці. Наступний аргумент мав би бути переконливим: християни не повинні шукати розваг, які охолоджували б любов до святого й применшували радість, яку дає служіння Богові. Музика і танець як прояв сповненої радості хвали Богові при перенесенні ковчегу не мають нічого спільного з аморальністю, властивою сучасним танцям. Перші нагадували про Бога та звеличували Його святе Ім'я, а другі — вигадка сатани, щоб примусити людей забути про Бога і ганьбити Його¹⁶.

Гра в карти — прелюдія до злочину. Гра в карти має бути заборонена. Товариство картярів та їхні звичаї — небезпечні! За картярським столом і всюди, де тільки грають у цю гру, головує князь темряви. Злі ангели — постійні

відвідувачі таких місць. У цих розвагах немає нічого корисного ні для душі, ні для тіла; там немає нічого, що б зміцнювало інтелект або збагачувало його цінними ідеями, корисними в майбутньому. Там лунають банальні розмови, немає місця для духовних тем... Спритність у кар'ярстві незабаром викличе бажання використати ці знання та вміння для особистого збагачення. Сума ставок постійно збільшується, поки не з'являється азарт у грі, який неминуче провадить до краху. Скількох людей ця згубна гра призвела до гріха, злиднів, в'язниці, вбивства і шибениці! І все ж таки чимало батьків не помічають жажливої прірви, готової поглинути нашу молодь¹⁷.

Побоювання видатися диваком. Спокусник використовує як принаду людей, котрі, називаючи себе християнами, мають неглибокий характер і поверховий релігійний досвід. Ці люди завжди готові збиратися для задоволень і розваг, а їхній приклад приваблює інших. Вони закликають молодих чоловіків і жінок, котрі прагнуть жити християнським життям згідно з Біблією, приєднатися до їхнього товариства. Такі християни не звертаються з молитвою до Божественного мірила, щоб дізнатися, що сказав Христос про плоди, які повинен приносити християнин. Вони не розуміють, що ці втіхи, по суті, бенкет сатани, влаштований для того, аби перешкодити душам прийняти запрошення на весільну вечерю Агнца й отримати білі шати Христового характеру, Його праведність. Люди розгублюються, не знаючи, що їм робити як християнам. Вони не бажають, щоб їх вважали диваками і, звичайно ж, наслідують приклад інших. Так вони потрапляють під вплив тих, чиї серця і розум ніколи не відчували Божественного дотику¹⁸.

Стережіться зробити перший крок на шляху потурання своїм бажанням. Ви можете не бачити реальної небезпеки, роблячи перший крок назустріч нерозсудливим задоволенням і думаючи, нібито при бажанні можете стати на шлях

правди з такою ж легкістю, з якою ступили перед цим на дорогу гріха. Але це помилка! Обравши лихе товариство, чимало людей поступово звернули з дороги християнських чеснот і через свій непослух і розпусту впали так низько, що раніше навіть не могли б у це повірити¹⁹.

Християнські принципи. Якщо ви насправді належите Христові, то використаєте всі можливості, свідкуючи про Нього. Якщо когось запросять відвідати місця розваг, у вас з'явиться нагода засвідчити про вашого Господа. Якщо ви вірні Христові, то не будете вигадувати якусь причину для відмови, а просто і стримано поясните, що ви — дитина Божа і ваші принципи за жодних умов не дозволяють вам іти туди, куди ви не можете запросити свого Господа²⁰.

Бог має намір через Свій народ відкрити світові принципи Божого Царства. Щоб діти Божі могли виявити ці принципи у своєму житті та характері, Він бажає вберегти їх від звичаїв і гріхів цього світу...

Перед нами відкриваються прекрасні можливості; у наш час життя людей, котрі називають себе Божими дітьми, повинно стати живим свідченням. Нехай світ побачить, що в наш вік, коли всюди панує зло, є люди, котрі, забуваючи про свою волю, прагнуть виконувати волю Божу; люди, у чиїх серцях і житті записаний Божий Закон. Бог розраховує на те, що люди, називаючись Ім'ям Христовим, будуть Його представниками. Їхні думки будуть чистими, слова — благородними і духовними. Усе, що вони роблять або говорять, має відбиток релігії Христа... Бог бажає, щоб Його діти показали на власному прикладі переваги християнства над світським життям, бо вони живуть і працюють для високої, шляхетної мети²¹.

¹ Виховання, с. 207.

² Рев'ю енд Геральд, 25 травня 1886 р.

³ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 333, 334.

- ⁴ Рев'ю енд Геральд, 19 серпня 1884 р.
⁵ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 337.
⁶ Там же, с. 336.
⁷ Керівництво для молоді, 27 липня 1893 р.
⁸ Лист 144, 1906 р.
⁹ Виховання, с. 211.
¹⁰ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 339, 340.
¹¹ Там же, с. 345.
¹² Патріархи і пророки, с. 459, 460.
¹³ Рев'ю енд Геральд, 28 лютого 1882 р.
¹⁴ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 334, 335.
¹⁵ Рев'ю енд Геральд, 28 лютого 1882 р.
¹⁶ Патріархи і пророки, с. 707.
¹⁷ Свідчення для Церкви, т. 4, с. 652.
¹⁸ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 340, 341.
¹⁹ Там же, с. 224.
²⁰ Керівництво для молоді, 4 травня 1893 р.
²¹ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 321-324.

Приваблююча сила задоволень

Серце шукає задоволень. Тілесний розум прагне задоволень і самодогоджання. Політика сатани полягає в тому, щоб надавати йому для цього якомога більше можливостей. Він намагається прищепити людині бажання світських розваг, щоб у неї не залишалося часу запитати себе: яким є мій духовний стан? Потяг до задоволень — заразна хвороба. Розум потрапляє в полон гарячкових пошуків якихось розваг¹.

Світські насолоди засліплюють і задля цього миттєвого багато людей жертвують дружбою з Небесами, тим миром і любов'ю, які вона приносить. Але ці обрані знаряддя задоволення починають викликати огиду і не приносять жодної втіхи².

Мільйони людей юрмляться біля місць розваг. У сучасному світі спостерігається нечувана гонитва за задоволеннями. Всюди панують розпуста, нерозважливість і нестриманість. Люди прагнуть розваг. Розум стає порожнім і легковажним, бо не звик до глибоких роздумів

і досліджень. Всюди переважає груба чуттєвість, але Бог вимагає, щоб кожна душа зазнала очищуючого, облагороджуючого, звеличуючого впливу. Часто цими дороговцінними надбаннями нехтують задля світської парадності й легковажних задоволень³.

Розваги нашого часу захоплюють думки людей, особливо молоді, підтримуючи гарячкове збудження, що позначається на життєздатності набагато більшою мірою, ніж навчання чи фізична праця; при цьому послаблюється інтелект, поглиблюється моральний занепад⁴.

Згубний вплив модних течій. Полюбляючи розваги задля самих розваг, проводячи час у компаніях і безтурботних веселошах, ви відчиняєте двері перед потоком спокус. Такі люди кидаються від однієї втіхи до іншої, поки не втратять усяке бажання та здатність жити корисним життям. Їхній релігійний запал остигає, духовне життя затьмарюється. Тоді благородна здатність душі, все, що з'єднувало людину з духовним світом, втрачається⁵.

Серед любителів розваг чимало членів Церкви. Багато хто з великим запалом бере участь у світських розвагах, які ведуть до морального розтління і які заборонені Словом Божим. Так віруючі розривають свій зв'язок з Богом і стають до лав тих, хто полюбляє насолоди цього світу. Гріхи, що призвели до знищення допотопного світу та його міст, поширені й нині, причому не лише серед тих, хто визнає популярне християнство, а й серед тих, хто стверджує, нібито чекає Приходу Сина Людського. Якби Бог показав вам ці гріхи в тому світлі, в якому Він бачить їх, то вас охопив би сором⁶.

Прагнення збуджуючих розваг і задоволень — це пастка і спокуса для Божого народу, а передусім для молоді. Сатана постійно знаходить принади, відвертаючи розум від серйозного приготування до подій недалекого майбутнього. За допомогою світських посередників він повсякчас пропонує збуджуючі розваги, спонукаючи необережних

до участі у світських задоволеннях. Це вистави, лекції і нескінченна низка втіх, розрахованих лише на те, аби збудити любов до світу; через такий зв'язок зі світом послаблюється віра⁷.

Сатана — вправний спокусник. Молоді люди переважно поводяться так, ніби дорогоцінний час випробування, який триває по милості Божій, є суцільним великим святом, а вони перебувають у цьому світі лише для того, аби розважатися, отримуючи насолоду від нескінченної низки збуджуючих забав. Сатана докладає особливих зусиль, спонукаючи молодь шукати задоволення у світських розвагах, виправдовуючись тим, нібито вони не шкідливі, невинні, а навіть важливі для здоров'я⁸.

Дорогу святості сатана зображає тяжкою, а шлях світських задоволень — усіяним квітами. Він змальовує перед молоддю світ із його задоволеннями в неправдивому, прикрашеному світлі. Але земні задоволення швидко приходять до свого кінця і посіяне доведеться пожинати⁹.

Сатана в найбільш повному значенні цього слова є ошуканцем, спритним спокусником. Він уміло розставив чимало майстерно сплечених тенет, які на перший погляд видаються невинними, але все це для того, щоб спіймати молодих і необачних¹⁰.

Любов до задоволень перешкоджає вихованню. Батьки чинять нерозважливо, коли вже в ранньому віці знайомлять дітей зі світським товариством. Деякі батьки побоюються, що їхні діти нічого не знатимуть, якщо не будуть відвідувати забав і не спілкуватимуться з тими, котрі люблять задоволення. Навіть школярам дозволяють брати участь у вечірках і відвідувати компанії. Це велика помилка. Так діти навчаються злого значно швидше, ніж засвоюють науки, а їхній розум засмічується непотрібним. Жага підлітків до розваг зростає настільки, що вони вже не здатні засвоювати навіть елементарні знання. Їхня увага розсіюється між навчанням і розвагами, причому

потяг до задоволень зростає, а розумовий розвиток на- томість уповільнюється¹¹.

Подібно до стародавніх ізраїльтян, любителі задоволень їдять, п'ють і розважаються. Їхнє життя минає у веселощах. В усьому цьому молоді наслідують приклади, запозичені з книг, які читають. А найбільша біда полягає в тому, що це справляє стійкий вплив на характер¹².

Байдуже ставлення до останньої Божої вістки. Люди, котрі жили до потопа, проводили час у збудливих розвагах і веселощах, тоді як час їхнього випробування наближався до свого кінця. Ті, котрі були тоді наділені силою і авторитетом, намагалися полонити думки людей пошуками все нових і нових розваг, щоб останнє урочисте Боже застереження не мало для них жодного значення. Чи в наші дні не повторюється щось подібне? У той час як вісники Божі проголошують вістку про наближення кінця, світ, захоплений гонитвою за розвагами, потопає в насолодах. Постійний коловорот розваг збуджує людей, роблячи їх байдужими до Бога, заважає прийняти істини, які здатні врятувати їх від загибелі, що наближається¹³.

Люди, котрі шанують суботу, будуть випробувані та перевірені. Молодь, що святкує суботу, але піддалася впливові світу, буде перевірена і випробувана. У ці останні дні нас оточують небезпеки, і перед молоддю стоїть таке випробування, якого багато з них навіть не уявляють. Вони будуть прикро вражені та розгублені, оскільки їхня віра випробується. Запевняючи, нібито очікують Сина Людського, деякі з них стали жалюгідним прикладом для невірних. Вони не зреклися світу, але об'єдналися з ним, влашту- вуючи пікніки* та інші розваги, заспокоюючи себе тим,

*Тут не йдеться про звичайні виїзди на природу, що практикуються у християнських сім'ях. Мається на увазі популярна в той час розвага на зразок карнавалу, беручи участь у якій, члени Церкви «об'єднува- лися зі світом» (*Упорядники*).

що це нібито невинні заваги. Проте участь саме в таких розвагах розділяє їх з Богом і робить дітьми цього світу...

Шукачів розваг Бог не вважає за Своїх послідовни- ків. Справжніми послідовниками Ісуса є ті, що зреклися власного «я» і живуть тверезим, смиренным, святим жит- тям. А такі не отримують задоволення від легковажних, беззмістовних розмов, які полюбляє світ¹⁴.

Найважливіше питання. Нехай ніхто не думає, що розваги суттєво необхідні, а легковажність, з якою нех- тують Святим Духом в годину егоїстичних задоволень, є невинною справою. Бог не може бути осміяний. Нехай кожний юнак і кожна дівчина замисляться: «Чи готовий я сьогодні до того, щоб моє життя закінчилося? Чи в мо- єму серці відбулася зміна, яка допоможе мені виконати роботу, доручену Господом?»¹⁵

¹ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 337.

² Рев'ю енд Геральд, 29 січня 1884 р.

³ Там же, 6 грудня 1881 р.

⁴ Реформа здоров'я, грудень 1872 р.

⁵ Свідчення для Церкви, т. 9, с. 90.

⁶ Там же, т. 5, с. 218.

⁷ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 325.

⁸ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 501.

⁹ Керівництво для молоді, 1 січня 1907 р.

¹⁰ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 325.

¹¹ Керівництво для молоді, 27 липня 1893 р.

¹² Свідчення для Церкви, т. 8, с. 66.

¹³ Патріархи і пророки, с. 103.

¹⁴ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 327, 328.

¹⁵ Керівництво для молоді, 14 серпня 1906 р.

Настанови для юнацтва щодо розваг

Стандарти занижуються. Батьки-християни потурають своїм дітям в їхній любові до світу. Вони відчиняють двері для розваг, які раніше принципово забороняли¹.

Навіть батьки-християни надто часто схвалюють потяг до розваг. Батьки, поділяючи точку зору світу, доходять висновку, що ранні роки дітей та молоді можуть проходити в неробстві, егоїстичних розвагах і нерозумному догоджанні собі. Так у них з'являється смак до збудливих задовольень; діти і молодь звикають отримувати насолоду від захоплюючих видовищ; у них з'являється відверта нехоть до реального, сповненого обов'язків життя, яке стає більше схожим на бездушне існування. Вони не думають ані про Бога, ані про вічність, але живуть одним днем, як метелики. Такі люди не поведуться як розумні істоти, які можуть порівнювати своє життя з життям Бога, і несуть відповідальність перед Ним за кожну годину дарованого їм часу².

Матері, придумуйте розваги і контролюйте їх. Замість того щоб позбавляти себе присутності дітей, аби вони не докучали своїм шумом і не дратували нескінченними проханнями, матір повинна зрозуміти: найкраще проведений нею час — це той, який вона присвятила, щоб утішати своїх дітей, вигадувати для неспокійного, активного дитячого розуму добрі розваги або заняття, які приносили б їм задоволення. Матір буде щедро винагороджена за свої зусилля і час, витрачений для пошуку занять і розваг для своїх дітей.

Діти полюбляють товариство. Вони, як правило, погано переносять самотність. Матір повинна пам'ятати, що в більшості випадків, коли діти перебувають удома, її місце поруч з ними. У такому разі вона зможе наглядати за ними, усуваючи всякі дрібні непорозуміння, виправляти недобрі звички, не допускати прояву егоїзму або пристрасті, спрямовувати їхні думки в правильному напрямі. Те, що приносить задоволення дітям, може, на їхню думку, бути приємним для матері, і цілком природно, що вони звертатимуться до неї зі своїми маленькими проблемами. Матір не повинна ранили чутливе серце дитини байдужим ставленням до дитячих потреб або відмовою вникати в їхні, можливо, дріб'язкові проблеми. Те, що для матері може здаватися незначним, для дитини вкрай важливе. І слова настанови або зауваження, зроблені в слухний час, принесуть велику користь³.

Не забороняйте невинних задовольень. Через брак часу й фантазії багато матерів відмовляють своїм дітям у невинних задоволеннях, хоч зайняті руки та втомлені очі матерів виконують роботу, мета якої — прикрасити одяг або зробити щось таке, що може лише заохотити молоді серця до марнославства й екстравагантності. Коли діти дорослішають, такі уроки приносять свої плоди: пиху та моральну порожнечу. Мати засмучується, коли бачить

помилки своїх дітей, проте не розуміє, що це жниво — наслідок посіяного нею насіння.

Деякі матері непостійні щодо власних дітей. Інколи вони поблажливо ставляться до того, що приносить шкоду, а інколи, навпаки, забороняють невинні задоволення, які можуть сповнити щастям дитячі серця. Такі матері не наслідують Христа. Він любив дітей, розумів їх, поділяв їхні радості й співчував у переживаннях⁴.

Е. Уайт стримувала своїх дітей. Коли діти будуть просити дозволу провести час у якійсь компанії або взяти участь в якихось розвагах, скажіть їм: «Я не можу вам цього дозволити; сідайте ось тут, і я поясню вам чому. Я виконую роботу для вічності й для Бога. Бог дав мені вас, довіривши моїй опіці. Для вас, діти мої, я займаю місце Бога; тому повинна пильнувати вас, бо змушена буду дати звіт у день Божий. Невже ви бажаєте, щоб поряд з іменем вашої матері в небесних книгах було записано, що вона не виконала свого обов'язку щодо власних дітей і дозволила ворогові увійти і посісти те місце, яке повинна була займати? Діти, я хочу вказати вам на правильний шлях, і якщо після цього ви відвернетесь від своєї матері й станете на шлях зла, ваша мати залишиться чистою, але вам доведеться постраждати за свої гріхи».

Так я говорила зі своїми дітьми, і перш ніж встигала закінчити, вони зі сльозами на очах просили мене: «Помолися за нас». Я ніколи не відмовлялася молитися за них. Я ставала поруч з ними навколішки, і ми разом молилися. Поклавши їх спати, я, бувало, усю ніч, поки на небі не сходило сонце, благала Бога, щоб Він розвіяв ворожі чари і я могла здобути перемогу. Хоч це коштувало мені безсонних ночей, все ж таки я почувала себе щедро винагородженою, коли діти, обіймаючи мене за шию, говорили: «О, мамо, ми такі раді, що ти не дозволила нам піти туди, куди ми хотіли. Тепер ми розуміємо, це обернулося б для нас бідою».

Батьки, так повинні чинити і ви. Виконуйте цю роботу, якщо бажаєте зберегти власних дітей для Царства Божого⁵.

Проблеми підліткового віку. При теперішньому занепаді суспільства батькам не так легко стримувати своїх дітей і навчати їх добра за біблійним правилом. Обмеження часто дратують дітей; вони хочуть поводитися за власними бажаннями, йти з дому і повертатися, коли заманеться. Підлітки віком від десяти до вісімнадцяти років особливо схильні до думки, що немає нічого поганого в тому, якщо вони перебуватимуть у товаристві світської молоді. Але досвідчені батьки-християни розуміють небезпеку. Їм добре відомі особливості темпераменту їхніх дітей, і вони можуть передбачити, який вплив це справить на них. Бажаючи спасти своїх дітей, оберігайте їх від усяких збуджуючих розваг⁶.

Пильність особливо необхідна після навернення до Бога. Коли діти приймають рішення залишити задоволення світу і стати учнями Христа, який тягар спаде із сердець дбайливих і вірних батьків! Але й тоді батьки не повинні заспокоюватися. Молоді люди щойно вступили в серйозну боротьбу з гріхом і пороками тілесного серця, а тому мають особливу потребу в порадах і уважному ставленні батьків⁷.

Як уберегти дітей від принад світу. Як багато батьків із жалем визнають, що вони не можуть утримати дітей удома; вони просто не люблять дому! Вже з раннього дитинства в них виникає бажання бути в товаристві чужих людей, і як тільки вони стають дорослими, то поривають з домом, нерозумними, на їхню думку, обмеженнями, не звертаючи уваги ні на молитви матері, ні на поради батька. Якщо дослідити цю справу, то вина, як правило, лежить на батьках. Вони не зробили домівку такою, якою вона має бути: привабливою, приємною, випромінюючою світло теплих слів, люб'язних поглядів і справжньої любові⁸.

Таємниця спасіння ваших дітей криється в тому, щоб зробити власну домівку приємною і привабливою. Поблаж-

ливим ставленням до дітей батьки не зможуть прив'язати їх ані до Бога, ані до домівки, але тривкий вплив благочестя виявить себе в доброму вихованні та підготовці розуму, спасе багатьох дітей від загибелі⁸. Обов'язок батьків — пильнувати «вхід і вихід» своїх дітей. Заохочуйте дітей та знаходьте засоби, які зробили б вашу домівку привабливим місцем для дітей, допомогли їм зрозуміти, що батьки люблять їх і цікавляться ними. Зробіть свою домівку приємним і радісним місцем⁹.

¹ Рукопис 119, 1899 р.

² Керівництво для молоді, 20 липня 1893 р.

³ Урочистий заклик, с. 136, 137.

⁴ Служіння зцілення, с. 389, 390.

⁵ Рукопис 70, недатований.

⁶ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 327.

⁷ Там же.

⁸ Рев'ю енд Геральд, 9 грудня 1884 р.

⁹ Свідчення для Церкви, т. 1, с. 400, 401.

Частина XVIII

І буде вам нагорода

Нагорода в земному житті та у вічності

Вірних батьків чекає велика нагорода. Батьки, які дали своїм дітям належне виховання, почуватимуть себе щасливими, дивлячись на плоди своєї кропіткої праці, — христоподібний характер дітей. Вони здійснюють найвище служіння для Бога, даючи світові упорядковані, виховані належним чином сім'ї, які не лише мають страх Божий, а й своїм впливом на інших віддають Йому честь і славу: вони отримають свою нагороду¹.

Віруючі батьки, на вас покладена відповідальна справа — спрямовувати дітей в їхньому релігійному житті у правильному напрямі. Якщо вони щиро люблять Бога, то благословлятимуть і шануватимуть вас за турботу про них, за вашу вірність, з якою приборкуєте їхні бажання й підкоряєте волю².

Вчасно посіяне і старанно зрощене в серці насіння Істини принесе винагороду³.

Батьки покликані працювати з надією на майбутній урожай. Сіючи зі сльозами, серед багатьох труднощів і

розчарувань, вони мають щиро молитися. Навіть якщо їм буде здаватися, що жниво буде пізнім і убогим, це не повинно стримувати їх від сівби. Раджу вам сіяти біля вод, використовуючи кожен нагоду, щоб вдосконалювати себе і приносити користь власним дітям. Така сівба не буде марною. У час жнив чимало вірних батьків з радістю принесуть свої снопи⁴.

Прищеплюйте дітям інтелектуальну культуру і давайте їм моральне виховання. Зміцнюйте юні серця незмінними, чистими принципами. Поки можливо, закладайте підвалини благородного характеру. Ваша праця буде винагороджена тисячократно⁵.

Побожні діти шанують батьків. У Божому Слові знаходимо чудову картину щасливої домівки та жінки, яка керує нею. *«Устають її діти, і хвалять її, чоловік її — й він похваляє її» (Прим.31:28).* Чи може господиня дому бажати більшої похвали, ніж ця?⁶

Якщо вірна дружина й мати звертається до Бога за силою і втіхою, у Його мудрості та страхіві намагається виконувати свої повсякденні обов'язки, тоді її чоловік пригорнеться всім серцем до неї, а діти виростуть гідними людьми, матимуть моральну силу, аби наслідувати приклад своєї матері⁷.

Великим стимулом для обтяженої турботами і працею матері повинна бути думка про те, що діти, які правильно виховані та володіють внутрішньою красою, лагідним і мовчазним духом, зможуть успадкувати Небеса, де вони сяятимуть у дворах Господніх⁸.

Радощі Небес беруть початок із сім'ї. Нині небо не більше віддалене від землі, ніж тоді, коли пастухи слухали ангельський спів. І сьогодні Небеса виявляють не меншу турботу про людей, як і в ті часи, коли звичайні люди займалися повсякденною працею і водночас зустрічали ангелів і розмовляли з небесними посланцями у

виноградниках і на полях. У наших звичних життєвих справах Небеса можуть прихилитися до нас. Ангели з небесних дворів супроводжуватимуть тих, котрі виконують Божі повеління⁹.

Життя на Землі — початок життя на Небесах; виховання на Землі — це засвоєння небесних принципів; праця на Землі — це підготовка до праці на Небі. Те, якими ми є зараз у своєму характері й святому служінні, є вірною ознакою того, якими будемо потім¹⁰.

Служіння, яке здійснюється від щирого серця, принесе велику нагороду. *«Отець твій, Котрий бачить потаємне, віддасть тобі явно» (Матв.6:6)*. Життя, дане нам по благодаті Божій, формує характер. Душа відроджується в первісній красі. Людина набуває рис Христового характеру, і в ній починає виявлятися Божа подоба. Обличчя людей, які ходять і працюють з Богом, позначені печаткою небесного миру. Вони перебувають в атмосфері Небес. Для таких людей вже настало Боже Царство. Вони мають радість Христову, радість від усвідомлення того, що є благословенням для людей. Господь вшановує їх, використовуючи у Своему служінні; їм доручено виконувати Божу роботу в Його Ім'я¹¹.

Приготуйтеся жити в небесних оселях. Бог бажає, аби план Небес був виконаний, щоб небесний Божественний лад і гармонія панували в кожній родині, кожній церкві й кожній установі. Якби ця любов стала закваскою нашого суспільства, то ми побачили б прояв благородних принципів у християнській вихованості, ввічливості й милосерді до людей, яких Христос придбав ціною Своїї крові. В усіх наших родин, закладах і громадах відбулися б духовні перетворення. Ті, у кому відбуватиметься подібне перетворення, стануть каналами, через які Бог виливатиме на світ небесне світло і таким чином, за допомогою Божественної освіти й виховання, приготує людей до небесних осель¹².

Нагорода в останній великий день. Працюючи для своїх дітей, міцно тримайтеся за всесильну Божу руку. Ввіряйте своїх дітей Господеві в молитві. Старанно й невтомно працюйте для них. Бог почує ваші молитви і приверне їх до Себе. І тоді в останній великий день ви зможете привести їх до Бога зі словами: *«Ось я та діти, котрих Ти дав мені» (Ісаї 8:18)*¹³.

Коли Самуїл отримає вінець слави, він у благоговінні принесе його до Божого престолу і там з радістю визнає, що, завдячуючи урокам матері, які вона правильно викладала йому, і заслугам Христа, він сьогодні увінчаний безсмертною славою¹⁴.

Праця мудрих батьків, можливо, ніколи не отримає визнання світу, та коли суд засяде й розкриються книги, їхня праця постане такою, якою її бачить Бог, і буде винагороджена перед людьми й ангелами. Тоді виявиться, яким світлом для світу була кожна дитина, правильно вихована для Бога. Робота над формуванням характеру такої дитини коштувала сліз, тривоги і безсонних ночей, зате вона була зроблена мудро, і батьки почують від Господа слова схвалення¹⁵.

Право на вхід до царського палацу. Навчайте дітей і молодь обирати для себе царський одяг, витканий на небесному верстаті, *«вісон чистий і білий»*, у який зодягнуться усі святі, підхоплені від землі. Ці шати — непорочний характер Христа — пропонуються безкоштовно кожній людині. Але всі, хто приймає його, отримують і носять шати ще тут, на Землі.

Навчайте дітей, що коли вони плекають чисті й світлі думки, чинять добрі та корисні справи, то зодягаються в прекрасні шати Божого характеру. Це вбрання зробить їх красивими й любими тут, на Землі, а в майбутньому забезпечить право увійти до палацу Царя. Ось Його обітниця: *«Вони ходитимуть зі Мною в білих одежах, бо вони достойні» (Об'явл.3:4)*¹⁶.

Божественне запрошення для викуплених. Я бачила великий сонм ангелів, котрі виносили з міста вінці слави — по вінцю для кожного святого, на якому було написане його ім'я. За наказом Ісуса ангели підносили Йому вінці, а Він власноручно вінчав ними голови святих. Ангели принесли арфи, і Ісус також передав їх святим. Керуючі ангели першими подали тон, і залунав щасливий спів подяки й хвали, в якому взяв участь кожний голос; кожна рука майстерно торкалася струн арфи, і полилася мелодійна, прекрасна музика.

Потім я побачила Ісуса, Котрий провадив викуплених до воріт міста. Він доторкнувся до воріт на сяючих завісах, вони відчинилися, і Він запросив увійти народи, що зберігали істину. Усе, що було в місті, тішило людське око. Всюди вірні бачили багатство слави. Тоді Ісус подивився на Своїх викуплених святих, обличчя яких сяяли славою і, не зводячи з них сповненого любові погляду, Він промовив ласкавим, мелодійним голосом: «На подвиг душі Моеї Я дивлюся з утіхою. Це багатство слави належить вам, щоб ви насолоджувалися ним вічно. Ваші страждання закінчилися. Вже не буде ані смерті, ані печалі, ані плачу, ані болю». Я бачила, як сонм викуплених вклонився і поклав свої сяючі вінці до ніг Ісуса; Його славні руки підняли їх, вірні торкнулися своїх золотих арф, і Небеса сповнилися чудовою музикою і співом на честь Агнця...

Людська мова надто бідна, аби змалювати Небеса. Коли ця картина постає переді мною, я німію від подиву. Вражена цією невимовною розкішшю та незрівнянною славою, я відкладаю перо з вигуком: «О, що за велика любов! Яка дивна любов!» Найвишуканіша мова не здатна змалювати славу Небес і безмежну глибину любові Спасителя¹⁷.

¹ Рев'ю енд Геральд, 17 листопада 1896 р.

² Свідчення для Церкви, т. 1, с. 403.

³ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 144.

⁴ Рев'ю енд Геральд, 30 серпня 1881 р.

⁵ Поради вчителям, батькам і студентам, с. 131.

⁶ Реформа здоров'я, грудень 1877 р.

⁷ Ознаки часу, 29 листопада 1877 р.

⁸ Свідчення для Церкви, т. 3, с. 566.

⁹ Христос — надія світу, с. 48.

¹⁰ Виховання, с. 307.

¹¹ Христос — надія світу, с. 312.

¹² Свідчення для Церкви, т. 8, с. 146.

¹³ Рукопис 114, 1903 р.

¹⁴ Добре здоров'я, березень 1880 р.

¹⁵ Ознаки часу, 13 липня 1888 р.

¹⁶ Виховання, с. 249.

¹⁷ Ранні твори, с. 288, 289.

Життя в Едемському домі

Едем буде повернений. Едемський сад залишався на Землі ще довгий час після того, як людині було заборонено ходити його прекрасними стежками. Грішному людському роду було дозволено споглядати оселю своєї невинності, вхід до якої охоронявся вартовими ангелами. Біля воріт раю, які охороняв херувим, відкривалася Божа слава. Сюди приходив Адам зі своїми синами на поклоніння Богові. Тут вони відновлювали свій заповіт послуху Законові, через переступ якого були змушені залишити Едем. Коли потік беззаконня заповнив світ і нечестя людей призвело до знищення людства водами потопу, рука, котра насадила Едем, забрала його із Землі.

Але при остаточному відновленні життя, коли поставнуть *«нове Небо і нова Земля»*, йому буде дана ще більша краса й слава, ніж на початку. Тоді всі, що виконували Божі Заповіді, зодягнуться в силу безсмертя біля дерева життя і впродовж нескінченних віків мешканці безгрішних світів вбачатимуть у цьому чудовому саду зразок іде-

ального Божого творива, якого не торкнулося прокляття гріха, — зразок того, чим могла би стати вся Земля, якби людина виконала славний план Творця¹.

Внаслідок здійснення великого Плану викуплення світ знову здобуде Божу ласку й прихильність. Втрачене внаслідок гріха буде відновлене. Не лише людина, а й Земля буде викупленою і стане вічною оселею для слухняних. Упродовж 6000 років сатана змагався за володіння Землею. Тепер здійснився початковий Божий намір щодо творіння. *«Святі Всевишнього приймуть царство і володітимуть ним повік і повіки віків» (Дан. 7:18)².*

«Викуп здобутого». Початковий Божий намір щодо творіння Землі здійсниться, коли вона стане вічною оселею для викуплених. *«Праведні успадкують землю і житимуть на ній повік» (Ісаї 60:21).* Надійшов час, на який палко чекали всі святі, відколи полум'яний меч перегородив першій парі шлях до Едему — час *«викупу здобутого»*. Земля, на початку дана у володіння людині, яку вона ціною зради віддала в руки сатани, могутнього ворога, що так довго тримав її під своїм пануванням, буде повернена людині завдяки великому Плану викуплення³.

Усе, втрачене першим Адамом, буде повернуто Другим. Пророк сказав: *«А ти, башто Черідна, підгірку Сіонської доньки, прийде до тебе і дійде старе панування» (Мих. 4:8).* І апостол Павло звернув увагу на *«викуп здобутого»*.

Бог створив Землю для того, щоб вона стала оселею святих, щасливих істот. Цей намір здійсниться, коли відновлена силою Божою і звільнена від гріха та смутку, вона стане вічною домівкою для викуплених⁴.

Адамові буде повернено Едемський дім. Після вигнання з Едему життя Адама на Землі було сповнене смутку. Кожний зів'ялий листочок, кожна тварина, принесена в жертву, кожна хвороблива тінь на прекрасному обличчі природи, кожна пляма пороку в характері людини знову й знову нагадували йому про гріх. Його мучили докори

сумління, коли він бачив, як примножується беззаконня, і у відповідь на свої застереження чув лише докори за те, що саме він є причиною гріха. Майже 1000 років він терпляче й смиренно ніс покарання за свій переступ. Він щиро визнав свій гріх, покладаючись на заслуги обітованого Спасителя, і помер з надією на воскресіння. Син Божий викупив гріх і падіння людини, і тепер, завдячуючи викупленню, Адамові буде повернуто його одвічне володіння.

Сповнений радості, він розглядає дерева, якими колись милувався, — ті самі дерева, плоди з яких він збирав ще в дні своєї непорочності й радості. Він дивиться на виноградні лози, які колись доглядав; бачить квіти, що приносили йому стільки насолоди! Адам починає усвідомлювати, що все це не сон, а справді відновлений Едем, набагато прекрасніший, ніж тоді, коли Адам був вигнаний з нього. Спаситель підводить його до дерева життя, зриває дивні плоди і запрошує Адама скуштувати їх. Він озирається довкола і бачить сонми своїх викуплених нащадків, котрі стоять в раю Божому. Тоді він кидає свого сяючого вінця до Його ніг, обіймає Викупителя. Адам торкається струн золотої арфи, і під небесним склепінням лунає пісня перемоги: *«Достойний, достойний, достойний Агнецъ, що був заколений, і ось живий!»* (Об'явл.5:12). Адамова родина підхоплює спів і складає свої вінці до ніг Спасителя, з любов'ю схиляючись перед Ним. За цим возз'єднанням спостерігають ангели, котрі гірко оплакували гріхопадіння Адама і раділи, коли Ісус після воскресіння вознісся на Небеса, звільнивши від смерті всіх, хто віритиме в Його Ім'я. Тепер вони бачать завершення служіння викуплення, і їхні голоси зливаються в співі хвали⁵.

Оселі для земних мандрівників. Побоювання, що майбутня спадщина викуплених буде видаватися надто матеріальною, призвело до того, що багато хто почав трактувати духовно істини, що дають змогу дивитися на

майбутню Вітчизну як на власний дім. Христос запевнив Своїх учнів, що йде приготувати їм оселі в домі Отця. Ті, які приймають вчення Слова Божого, не перебуватимуть у повному незнанні щодо небесної оселі... Людська мова не здатна змалювати винагороду праведних. Зрозуміють лише ті, котрі побачать її. Обмежений людський розум не спроможний осягнути славу Божого раю.

Біблія називає спадщину святих Вітчизною. Там небесний Пастир буде водити Свою отару до джерел живої води. Дерево життя приносить щомісяця свій плід, а його листя буде використовуватися на користь народам. Там вічноплинні потоки ясні, як кристаль, а на берегах розлогі дерева кидатимуть тінь на стежки, приготовлені для викуплених Господа. Просторі рівнини плавно переходитимуть у мальовничі пагорби, гори Божі високо підноситимуть свої величні вершини. На цих мирних рівнинах, біля живих потоків, народ Божий, після довгих блукань і мандрів, нарешті знайде спокій⁶.

Там є оселі для земних мандрівників. Там приготовані шати для праведних, вінці слави й пальмове віття перемоги. Усе, що дивує та бентежить нас у Божому Провидінні, стане зрозумілим у прийдешньому світі. Те, що нам важко зрозуміти зараз, знайде своє пояснення. Відкриються таємниці благодаті; там, де обмежений людський розум бентежиться і бачить нездійсненні надії, ми побачимо ідеальну, прекрасну гармонію. Ми довідаємося, що Безмежна Любов посилала нам досвіди, які видавалися такими важкими. Коли ми усвідомимо, якою ніжною турботою оточив нас Творець, з волі Якого все сприяє нам на добро, то радітимемо радістю невимовною і преславною...

Ми прямуємо до небесної Вітчизни. Той, Хто так полюбив нас, що помер за нас, побудував місто. Нашим місцем спокою буде Новий Єрусалим. У Божому місті не буде смутку. Вже ніколи не буде чути тужливих ридань, оплакування розбитих надій та втрачених почуттів.

Незабаром скорботний одяг буде замінений на шлюбні шати, і ми станемо свідками коронації нашого Царя. Ті, чиє життя було сховане у Христі, котрі на цій Землі боролися добрим подвигом віри, засяють славою Викупителя в Божому Царстві⁷.

Переваги викуплених. Небо — це дивовижне місце. Я прагну бути там, щоби бачити мого дорогого Ісуса, Котрий віддав Своє життя заради мене, і бути переміненою за Його славною подобою. О, якби я могла знайти слова, щоб змалювати світле прийдешнє світу! Я прагну пити з живих потоків, і це робить бажаним місто нашого Бога.

Господь показав мені й інші світи. Мені були дані крила, і ангел супроводжував мене від міста Божого до місця прекрасного і сповненого слави. Там була вічно-зелена трава, а пташки виспівували чарівні пісні. Там жили святі істоти — різні на вигляд, але всі благородні, величні й прекрасні. Вони відображали образ Ісуса, а їхні обличчя світилися чистою радістю, що була наслідком тієї свободи та щастя, які переповнювали їхні оселі. Я запитала одного з них, чому вони значно вродливіші, ніж мешканці Землі. Він відповів: «Ми живемо в цілковитому послуші Заповідям Божим та не згрішили непослухом, як мешканці Землі...» Я благала ангела, що супроводжував мене, дозволити мені залишитися тут назавжди. Думка про повернення до нашого похмурого світу видавалася мені нестерпною. Тоді ангел сказав: «Ти повинна повернутися і, якщо залишишся вірною, то разом із 144 тисячами удостоїшся переваги відвідувати всі ці світи і милуватися справами Божих рук»⁸.

Єдина сім'я небесних і земних істот. Там викуплені пізнають, подібно до того, як «пізнані вони». Прихильність і ніжні почуття любові, які Бог вселив у душі, будуть виявлені там у всій своїй повноті. Чисте спілкування зі святими істотами, сповнені гармонії стосунки зі святими

ангелами та вірними всіх віків, які обмили й вибілили свій одяг у Крові Агнця, священні узи, що з'єднують «кожен рід на небі й на землі», — усе це щастя для викуплених⁹.

Спасенні народи не знатимуть жодного іншого закону, крім Закону Небес. Зодягнуті в одержі хвали та подяки, усі житимуть єдиною щасливою сім'єю. Дивлячись на це, «всі зорі поранні співатимуть, та радісний оклик здійматимуть всі Божі сини». Бог і Христос разом проголосять: «Не буде вже гріха, не буде вже смерті» (Йова 38:7; Об'явл. 21:4)¹⁰.

З Небес, на яких панує радість під час вознесіння Христа, до нашої Землі долинають чудові слова Христа: «Я йду до Отця Мого і Отця вашого, і до Бога Мого і Бога вашого» (Івана 20:17). Небесна сім'я і земна сім'я — єдині. Задля нас Господь вознісся на небо і задля нас живе. «Тому-то може і спасати завжди тих, які приходять до Бога через Нього, бо Він завжди живий, щоб заступитись за них» (Євр. 7:25)¹¹.

Обітниця вірна, хоч виконання її затримується. Ми давно чекаємо повернення нашого Спасителя. Однак, незважаючи на це, Його обітниця є вірною. Незабаром ми будемо у своєму обітованому домі. Там Ісус водитиме нас до потоків живої води, що витікають від Божого престолу, і пояснюватиме ті темні сторінки в нашому земному житті, котрі були допущені Провидінням і через які Він провадив нас, удосконалюючи наші характери. Там побачимо відновлений Едем у всій його красі. Склавши біля ніг Викупителя вінці, котрими Він увінчає наші голови, і, торкаючись струн золотих арф, ми наповнимо Небеса піснею хвали Тому, Хто сидить на престолі¹².

Нехай усе прекрасне, що є в нашому земному домі, нагадує нам про ясну, мов кришталь, ріку та зелені лани, тіністі дерева та джерела живої води; про сяюче місто та зодягнутих у білі шати співців — про нашу небесну Вітчизну, світ краси, який не може досконало змалювати ані

художник, ані описати смертний людський язик. «Чого око не бачило і вухо не чуло, і що на серце людини не приходило, те Бог приготував тим, які люблять Його» (1Кор.2:9)¹³.

¹ Патріархи і пророки, с. 62.

² Там же, с. 342.

³ Ознаки часу, 29 грудня 1909 р.

⁴ Рев'ю енд Геральд, 22 жовтня 1908 р.

⁵ Велика боротьба, с. 647, 648.

⁶ Рев'ю енд Геральд, 22 жовтня 1908 р.

⁷ Свідчення для Церкви, т. 9, с. 286, 287.

⁸ Ранні твори, с. 39, 40.

⁹ Велика боротьба, с. 677.

¹⁰ Пророки і царі, с. 732, 733.

¹¹ Христос — надія світу, с. 835.

¹² Свідчення для Церкви, т. 8, с. 254.

¹³ Рев'ю енд Геральд, 11 липня 1882 р.

Нова Земля

Видіння майбутньої слави. З Ісусом на чолі ми всі спускаємося з міста на цю землю, на велику й високу гору, котра, не витримавши присутності Ісуса, розкололася на дві частини, утворивши велику рівнину. Після цього ми подивилися вгору і побачили велике місто, що має 12 підвалин і 12 воріт — по три з кожного боку; біля кожного з воріт стояв ангел. Усі ми вигукнули: «Місто, велике місто, що сходить з Небес від Бога!» Місто опустилося на землю там, де ми стояли. Тоді ми почали оглядати все те прекрасне, що було в ньому. Я побачила розкішні будівлі, котрі, здавалося, були зі срібла, їх підтримували чотири колони, прикрашені перлинами нечуваної краси. Ці будинки призначені для святих. У кожному домі — золота поличка. Я бачила, як святі входили в будинки, знімали свої сяючі вінці, клали їх на полички, а потім ішли на поле, котре знаходилося поруч з домом, щоб там попрацювати, але ця робота не була такою виснажливою, як у нас на Землі! Зовсім не такою! Чудове світло сяяло над їхніми головами, і вони безперестанку прославляли Бога.

Я побачила інше поле, укрите різноманітними квітами; зриваючи їх, я вигукнула: «Вони ніколи не зів'януть!»

Потім побачила ще одне поле з високою травою яскраво-зеленого кольору; трава гордовито колихалася, славлячи Царя Ісуса, набираючи відтінку то срібного, то золотого. Далі ми пішли на поле, де паслися різні тварини — лев, ягнятко, леопард і вовк — між ними була повна згода. Ми пройшли поміж них, і вони мирно попрямували за нами. Далі ми увійшли до лісу, який зовсім не був подібним до наших темних лісів; це був світлий, прекрасний ліс; тихо гойдалося гілля дерев, і ми вигукнули: «Ми будемо жити в безпеці серед незайманої природи і спочивати в лісах!»¹

Освіта в майбутньому житті. Ви думаєте, що ми там не будемо вчитися? Нині ми не маємо й найменшого уявлення про те, що тоді відкриється нам. Будемо ходити разом з Христом до потоків живої води. Він відкриватиме нам красу і славу природи. Христос покаже, Ким Він є для нас і ким ми є для Нього. Істини, які ми не можемо осягнути зараз через обмеженість нашого розуму, засвоїмо в майбутньому².

Християнська сім'я має бути школою підготовки дітей до вступу у вищу школу в Божих оселях³.

Небо — це школа, а об'єкт дослідження — Всесвіт, її Вчитель — безмежний Бог. Філіал цієї школи заснований в Едемі. Коли здійсниться План викуплення, тоді освіта в Едемській школі продовжиться... Між школою, заснованою в Едемі напочатку, і школою майбутнього пролягла вся історія нашого світу — історія людського злочину і страждань, Божественної Жертви та перемоги над смертю і гріхом... Знову перебуваючи в Божій присутності, людина, як і напочатку, вчитиметься від Бога: «Народ Мій пізнає ім'я Моє... того дня пізнає, що Я той самий, Котрий сказав: ось Я!» (Ісаї 52:6). Там завіса, що затьмарює наш зір, буде відсунутою, і наші очі побачать красу світу, яку сьогодні ми можемо лише частково споглядати через мікроскоп; коли ми дивитимемося на славу небес, котра відкривається сьогодні здалека через

телескоп; коли згубні наслідки гріха будуть усунуті та вся Земля постане у «красі Господа, Бога нашого», які можливості відкриються для нашого дослідження!⁴

Небесне пізнання вдосконалює. Усі скарги Всесвіту будуть відкриті для вивчення Божим викупленим народом. Звільнені від кайданів смерті, викуплені невтомно здійснюватимуть польоти до далеких світів, котрі з глибоким сумом дивилися на людське горе і радісними гімнами вітали навернення кожної душі. З невимовною насолодою безгрішні істоти ділитимуться радістю та мудрістю, набутою ними впродовж нескінченних роздумів над ділами Божих рук. Незатьмареними гріхом очима вони дивитимуться на славу творіння: сонця, зірок, системи планет, котрі в установленому порядку обертаються навколо престолу Божества... На всьому творінні — від найменшого до найбільшого — Ім'я Творця; і все відкриває багатство Його сили.

З плином років, що відходять у вічність, відкриватимуться все більш глибокі та славні істини про Бога і Христа. З примноженням знання зростатимуть любов, благоговіння та щастя святих Божих. Чим глибше вони пізнаватимуть Бога, тим більше будуть захоплюватися Його характером⁵.

Суспільне життя. Там пізнаємо, подібно до того як ми пізнані. Прихильність і ніжні почуття любові, які Сам Бог насадив у душі, будуть виявлені там у всій повноті. Чисте спілкування зі святими істотами, сповнені гармонії стосунки зі святими ангелами й вірними всіх віків, священні узи, що з'єднують «кожен рід на небі й на землі», — усе це матиме місце в майбутньому житті⁶.

Праця на Новій Землі. На Новій Землі на викуплених чекають ті самі заняття й задоволення, які приносили спочатку щастя Адамові та Єві. Вони житимуть тим життям, яким жили колись наші прабатьки в Едемі — у садах і на ланах. «І дома побудують, і мешкати будуть, і

засадять вони виноградники, і будуть їхній плід споживати. Не будуть вони будувати, щоб інший сидів, не будуть садити, щоб інший спожив, дні бо народу Мого — як дні дерева, і вибранці Мої зуживатимуть чин своїх рук» (Ісаї 65:21,22)⁷. Там кожна здібність, кожна можливість будуть розвиватися і примножуватися. Там буде змога здійснювати найграндіозніші проекти, досягати найбагатіших цілей, реалізовувати найсміливіші плани. Але й після цього з'являтимуться нові вершини для подолання, нові чудеса, що викликать захоплення, нові істини для пізнання, нові питання, до яких необхідно буде докласти сил розуму, душі й тіла⁸.

На межі здійснення. Ми живемо в найурочистіший період земної історії. Для гріха не повинно бути місця; завжди небезпечно вперто йти шляхом беззаконня, але особливо актуальним це твердження є для нашого часу. Нині ми стоїмо на самому кордоні, що відокремлює нас від вічності, а тому варто серйозніше, ніж будь-коли, замислитися над тим, яким є наше ставлення до часу й вічності. Нехай кожна людина дослідить власне серце і благає, щоб яскраві промені Сонця Правди розсіяли духовну темряву та очистили серце від пороку⁹. Для нас, котрі живуть напередодні цих подій, украй відповідальним є теперішній час. Яке живе зацікавлення викликає опис майбутніх подій! Діти Божі чекають на них, прагнуть і моляться ще відтоді, відколи наші прабабки залишили Едем!

Брате-пілігриме, ми все ще залишаємося в темряві і сум'ятті земних подій, але незабаром прийде наш Спаситель і принесе визволення та спокій. Будемо ж з вірою дивитися у благословенне майбутнє, змальоване Божою рукою¹⁰.

Заклик до особистого приготування. Я закликаю вас готуватися до Приходу Христа на хмарах небесних. Щодня очищайте свої серця від потягу до світського. Пізнавайте на досвіді, що означає перебувати у близьких

взаєминах із Христом. Готуйтеся до Дня суду, щоб, коли прийде Христос узяти всіх вірних, ви були серед тих, хто зустрінє Христа в мирі. Того дня викуплені засяють у славі Отця й Сина. Граючи на золотих арфах, ангели вітатимуть Царя слави і Його трофеї перемоги — тих, що обмилися й убілилися кров'ю Агнця. Лунатиме спів перемоги, наповнюючи Небеса. Христос переміг! У супроводі сонму викуплених — свідків того, що Його місія страждань і жертви не була даремною, Ісус входить у небесні двори!¹¹

¹ Ранні твори, с. 17, 18.

² Поради вчителям, батькам і студентам, с. 162.

³ Рев'ю енд Геральд, 30 березня 1897 р.

⁴ Виховання, с. 301, 302.

⁵ Велика боротьба, с. 677, 678.

⁶ Виховання, с. 306.

⁷ Пророки і царі, с. 730, 731.

⁸ Виховання, с. 307.

⁹ Свідчення для служителів, с. 147.

¹⁰ Пророки і царі, с. 731, 732.

¹¹ Свідчення для Церкви, т. 9, с. 285, 286.

Е.Уайт

Християнська родина

Переклад з англійської Ольги Перванчук

*Директор Василь Джулай
Головний редактор Лариса Качмар
Коректори: Інна Джерддж, Юлія Вальчук
Комп'ютерна верстка Віри Кузьменко
Обкладинка Тетяни Романко
Відповідальна за випуск Тамара Грицюк*

Формат 84х208/32. Папір офсетний. Офсетний друк.
Підписано до друку 24.11.2010 р. Наклад 10000 прим.
Видавництво «Джерело життя», 04107, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-б
тел. (044) 417-31-45, факс (044) 417-51-21